СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 292. Джерзі Ситі, Н. Дж., пятниця, 16-го грудня 1938. No. 292. Jersey City, N. J., Friday, December 16, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1018. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

АМЕРИКА ЗА СПІЛЬНУ ОБОРОНУ ПРОТИ ЕВРОПИ

ЛІМА (Перу). — Американська делеґазія на Панамериканську Конференцію старається добитися спільної заяви, що супроти загрози для Америки з боку тоталітарних держав Европи держави Америки повинні обєднатися для спільної оборони.

Деякі держави латинської Америки під проводом Аргентини не хочуть такої резолюції, бо, мовляв, такої небезпеки нема.

Нехіть цих держав приняти становище Злучених Держав розголошують пропаґандні аґенти тоталітарних держав Европи як велику поразку американської дипльоматії.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ СЕСІЮ КОНҐРЕСУ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт відбув довшу конференцію з сенатором Албеном Барклієм, провідником сенату, в справі законодатної програми уряду на найближчу сесію конґресу.

Обговорили питання ревізії законів, як податкового й робітничого та програму краевої оборони.

ЗМЕНШУЮТЬ ЧИСЛО РОБІТНИКІВ НА ДОПОМОГОВИХ РОБОТАХ.

ВАШИНҐТОН. — Число робітників на допомогових роботах зменшено цього тижня в порівняні з попереднім на 45,514 осіб.

Є це найбільше зниження числа цих робітників в історії цеї акції.

ЯПОНСЬКА ПРОПАҐАНДА ЗА ОКУПАЦІЮ КИТАЮ.

ВАШИНҐТОН. — Якіширо Сума, синдик японської амбасади, заявив у промові до студентів Мерілендського університету в Коледж Парк, Меріленд, що цілий світ скористає багато з японської окупації Китаю, бо, мовляв, ця окупація розвине ширше торговлю між Сходом і рештою світу.

ОБЧИСЛЕННЯ ГОЛОСІВ ВИКАЗУЮТЬ РЕПУБЛИКАНСЬКУ ПЕРЕМОГУ.

НЮ ЙОРК. — Докладні обчислення голосів, відданих при останніх краєвих виборах, переведені новинкарськими бюрами й урядовими встановами, виказують, що при цих виборах кандидати Републиканської Партії дістали 47.8% усіх відданих голосів. Демократична Партія дістала 49%.

КРИТИКУЄ АМЕРИКАНСЬКУ ЗАГРАНИЧНУ ПОЛІТИКУ.

НЮ ЙОРК. — Ґенерал-майор Вен Горн Мослі заявив тут у промові на річному зборі Нюйорської Торговельної Палати, що американська заграниччна політика не зеднує Америці приятелів, а лише викликує ворожнечу до Злучених Держав.

„В Европі", говорив ґенерал, „Америка не помагає угнетеним народам, а лише дразнить тих провідників, що вимахують батогом над угнетеними народами".

ДОБАЧУЄ ЗАГРОЗУ ДЛЯ АМЕРИКИ З БОКУ ШПИГУНІВ.

ВАШИНҐТОН. — Перед конґресовим комітетом для розсліду неамериканських акцій станув як свідок дослідник комітету Джан Меткеф і заявив, що Злученим Державам треба сподіватися поважних клопотів від ріжних шпигунських організацій у краю. На його думку, шпигуни орґанізують тут саботажну машинерію, що виступить до акції на випадок війни.

Комітет перериває незадовго свою роботу з браку фондів та починає приготовляти конґресові свій звіт, з котрого малоб виходити, що конґрес повинен визначити йому більше фондів.

ЗАСУДЖЕНИЙ ЯК ШПИГУН ЗА ФОТОГРАФУВАННЯ ФОРТІВ.

КРІСТОБАЛЬ (Каналова Смуга). — Американський суд призна Ганса Гайнріха Шакова, 19-літнього німця, що служив на німецькому кораблі, винуватим шпигунства за те, що безправно фотоґрафував американські форти в околиці Панамського каналу.

Незадовго має початися розправа проти його трьох товаришів.

ІДЕН ДАЛІ КОНФЕРУЄ З АМЕРИКАНСЬКИМИ ПОЛІТИКАМИ.

ВАШИНҐТОН. — Антоні Іден, бувший британський міністер заграничних справ, відбув дальші політичні конференції з Морґентавом з департаменту скарбу, з сенатором Кі Питменом з комітету для заграничних справ, з Волесом з департаменту рільництва й кількома іншими визначними урядниками.

НІМЕЦЬКА ВИСТАВА ДІСТАЛА ЮНІЙНИХ РОБІТНИКІВ.

НЮ ЙОРК. — Не зважаючи на спротив Американської Федерації Праці, відділ юнії виставових робітників ч. 17,154 згодився дати робітників на зроблення виставі для німецького уряду в місцевій „Ґренд Сентрел Пелес".

ПРОЦЕС ПРОТИ КОРУПЦІЇ В БОФАЛІ.

Число осіб, обвинувачених за добування від міста безправно фондів, досягнуло 35. Крім осіб обвинувачують теж корпорації.

ВТЕЧА 40 МАЛП.

Із зоольоґічного городу в Ляйпціґу втекли 40 малп до поблизького парку, користаючи з неуваги служби. Погоня за малпами тягнеться вже три дні.

РОЗГОЛОШУЮТЬ СВІТОВУ ВИСТАВУ.

Крамниці на 5. Евеню в Ню Йорку постановили прибрати свої виставові вікна вже при кінці цього місяця відповідними розголошеннями Світової Вистави в Ню Йорку в 1939. році.

БУДОВА „КОСЦЮЛКІВ" НА ЛЕМКІВЩИНІ.

В останьому часі поляки приступили до плянової розбудови „косцюлків" по чисто українських селах на Лемківщині, щоби при їх допомозі розбудувати польський „стан посядання". Покищо збудували в селі **Висовій**, відомім живці, величавий костел коштом кількадесятьох тисяч злотих, частинно навіть з фондів для повенян, хоч у згаданому селі нема буквально ні одної польської родини. У присілку **Гута** живе справді кілька мішаних подруж, але для них збудували римо-католицьку каплицю. До того величавий костел збудували в самому селі, 2 км. від згаданого присілка, де наше греко-католицьке населення має свою прегарну церкву і міцно держиться своєї прадідівської віри та свого обряду.

В селі **Снітниці**, де нема ні одного поляка, підготовили вже площу під будову костела на тому лісці, де була дотепер станиця поліції. Акцією будови костела займається один з урядовців надлісництва державних лісів.

В селі **Устю Руськім** дідичка обіцяла дати вже дерево на будову костела, але покищо не мають „відповідної" площі. Костел задумують теж збудувати в самому селі, де живуть ледви чотири польські родини. Одначе вони зовсім не покривджені і свої релігійні потреби можуть заспокоювати в римо-католицькій каплиці, яку збудовано для кольоністів-поляків у присілку, віддаленім 2 км. від самого села.

Вкінці слід згадати що в найближчому часі будуватимуть ще костел у селі **Крампній, де живе ледви кілька поляків** урядовців. Зрештою польського населення нема. На будову костела призначила волосна рада дерево з громадського лісу. Колиж один наш радний поставив внесок, щоб частину дерева призначено теж на греко-католицьку церкву, його внесок перепав. Одночасно підготовляють матеріял на будову „людового дому", теж з громадського лісу.

Такими то шляхами й засобами йде поширювання польського „стану посядання" на Лемківщині. Акції будови костелів і „домів людових" патронує там прикордонна митна сторожа, подібно як КОП на Волині і Поліссі.

НЕСПОКОЇ В ПАЛЕСТИНІ.

На дорогах, що ведуть до Єрусалиму, анґлійський уряд виставив такі цементові доми для охорони своїх жовнірів і поліції, котрі задержують кожного подорожного й шукають у нього зброї.

МЕКСИКО РОБИТЬ СВОЄ.

Мексиканські ґазети, хоч не осуджують конференції в Лімі і спокідно з нею погоджуються, то водночас одноголосно зазначують, що Мексико має повне право торгувати з тоталітарними державами і продавати їм свою нафту, а взаміп діставати з Німеччини машини, з Італії шовки, а з Японії фасолю. Свобода виміни товарів, говорять мексиканські ґазети, мусить бути врятована хочби в імя демократії.

СПРОВАДИВ РОГАТІ ЖАБИ ДО ЗВІРИНЦЯ.

Звіринець у Вашинґтоні дістав з Бразилії рогаті жаби, так звані від рогових наростей на голові. Ці жаби мають їдовиті зуби. Кажуть, що були випадки, що така жаба вбивала й мула своїм укушенням.

208 ЛЮДЕЙ ЗГИНУЛО.

З Теґерану повідомляють: Коло міста Наґавенду обірвалася хмара. За короткий час катастрофа спричинила смерть 208 людей. Від зливи грозить повінь. Досі ствердили, що знищених є 150 домів.

„СКАНДАЛ СТАВІСКОГО" В АМЕРИЦІ.

Комісія виміни уділів внесла до суду подання, в якім просить суд задержати велику фінансову компанію „Фіделіті Інвестмент Есошієйшен" в її фінансових операціях, бо вона робить незаконні речі. Та компанія, що свій головний осідок має в Ґвілінґу, Вест Вірджінія, а крім того має свої представництва в 57 інших американських містах, займається продажем ріжних уділів і вартісних паперів. Згадана комісія закидає їй, що вона обманула своїх 60 тисяч клієнтів з 276 міліонами долярів. Увесь маєток цеї компанії виносить 600 міліонів долярів.

ВБИВСТВО З ПІМСТИ В ТЮРМІ.

У вязниці в Осінінґ, Ню Йорк, звісній під назвою Синґ Синґ, котрийсь із вязнів пробив на смерть Матію Кейна, мовчаливого бандита, що за 8 літню вязницю мав скінчити свою 17-літню вязницю й вийти на волю. Заряд догадується, що вбивства доконано з пімсти.

РОЗБИРАВ СТРІЛЬНО.

Осип Дерень з Ходачкова Великого, пов. Тернопіль, знайшов на городі артилерійне стрільно ще з перед війни і зачав його розбирати. Стрільно експльодувало й покалічило Дереневі лице й праву руку.

МІСТО МІЛІОНЕРІВ.

Амстердамське статистичне бюро оголошує, що в столиці Голяндії живе 154 міліонери, які розпоряджають разом капіталом 371,000,000 гульденів.

СУЛТАН КУПИВ 1,000 КРАВАТОК.

У Медіоляні (Італія) перебуває тепер реґент одної з азійських держав, султан Моґамед Абдул Діяля Рамі з жінкою, синами, почотом і великим числом служби. Екзотичний володар був на ювилейних урочистостях королевої Вільґельміни в Голяндії, а по дорозі назад відвідує Італію. У Медіоляні захоплювався не так творами мистецтва й архитектури, як виставами склепів, а особливо з чоловічою конфекцією, що йому надзвичайно імпонувала. Які добрі інтереси роблять медіолянські купці зо східнім володарем, доказом хочби те, що султан Моґамед купив коло 1,000 штук самих краваток. Їх роздасть він як дарунки для своїх свояків і дворян.

ПОВИТАЛИ УРЯД МАНІФЕСТАЦІЙНО

ХУСТ. — Дня 2. грудня столиця Карпатської України, місто Хуст, прибрала врочистий вигляд. Місто прибрано жовто-блакитними прапорами. Всі крамниці були замкнені. У школах перервано науку. В той день представники громадянства, уряду, війська і жандармерії та поліції витали премієра о. Августина Волошина, до якого промовив д-р Михайло Бращайко між іншим так: „Ви той Мойсей, що вивів нас з дому неволі; ви той керманич, що й дальше кермуватиме нашим державним кораблем і виведе його на чисті води спокою й добробуту". Перед будинком уряду зібралися тисячні маси, між ними молодь і відділи „Карпатської Січи", та владили велику маніфестацію в честь о. Волошина.

ВАЛЮХ І ВБИВСТВО ПОЛК. КОНОВАЛЬЦЯ.

ЛОНДОН. — „Ди Дейлі Телеграф енд Морнінґ Пост" з 26. листопаду 1938 р. подає з Осльо, столиці Норвеґії, що знайдено нові познаки щодо вияснення бомбового вибуху в Ротердамі, якого жертвою впав полк. Евген Коновалець, голова Проводу О. У. Н. Кореспондент подає, що Евген Коновалець був визнаний Советами як „ворог держави ч. 1". Голяндська поліція просила норвезьку поліцію, щоб допомогла їй розслідити, хто це телефонував до Новака (Коновальця) до Риму з Ґарстаду, маленької рибацької оселі на північному побережжі Норвеґії, бо саме ця телефонічна розмова заманила полк. Коновальця до Ротердаму. Норвезький часопис „Афтенпостен" подає, що почтмайстер з Ґарстаду повідомив поліцію, що згаданий телефон походив від пасажира совєтського корабля „Шілка", що набирав у Ґарстаді палива і був у дорозі до Голяндії. „Афтенпостен" подає далі, що норвезька і голяндська поліція вже ствердили, що цей пасажир був московським аґентом ҐПУ і називався Валюх. Це він, каже поліція, телефонував до Новака (полк. Коновальця) і передав йому пакунок з бомбою. І це він вернувся до Советів на тім самім кораблі.

ДЕСЛАВ СФІЛЬМУЄ КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

ПАРИЖ. — Евген Деслав, відомий фільмовий режисер, подає у своїм листі до „Свободи", що з початком 1939 року зачне фільмувати Карпатську Україну. У фільмі, що буде призначена головно для чужинців, представить культурні, економічні й туристичні можливості Карпатської України. Уже розпочато в цій справі переговори з урядом Карпатської України та з головними европейськими кінопідприємствами. Фільма буде закінчена літом 1939 року і буде виставлена між іншим і на Світовій Виставі в Ню Йорку як „українська продукція". Кінорежисер Деслав звернувся в цій справі також до українських кінових підприємств в Америці. Він певний, що з огляду на те, що українська справа стала тепер голосною по цілому світі, та фільма викличе велике зацікавлення. До співпраці зголосився вже Борис Сухоручка-Хустовський, відомий кінопромисловець і директор празької „Меркурфільми".

ЦАРІ, ГЕТЬМАНИ, ГІТЛЕР І УКРАЇНА.

ПАРИЖ. — Кореспондент часопису „Ди Ню Йорк Таймс" подає, що наступної неділі виїжджає до Берліну великий князь Володимир Кирилович, якого москалі-монархісти вважають російським „царем". Виїде він з великою парадою, себто з великим почотом ріжних білоґвардійців, щоб тим виявити Німеччині, що за ним є сила. „Цар" має мати конференцію з Гітлером у справі того, як має виглядати Україна, бо так буде потім виглядати і ціла Росія. Та акція має мати звязок з тим, що монархісти думають, що тепер прийде до походу проти Советів і відбудови України, бо вже формуються ріжні військові частини до будучої війни. Білоґвардійці певні, що Гітлер згодиться на те, щоб Росією знову правив цар. Тільки вимагатиме, щоб Україною правив четьман чи якийсь начальник, що був би прихильником Німеччини. Кандидатами на таких гетьманів булиб граф Разумовський і Скоропадський. Такий похід на Україну розпічнеться в березні, а в червні буде вже гетьман на престолі України. Гітлер рахує також на те, що його підопре православна церква, для якої відкрито в Бреславі духовну академію. Він рахує і на українських самостійників, яких заохочують до боротьби за Україну українські аґенти, що їх оплачує Німеччина. За таку боротьбу є ріжні великі землевласники, між якими є князь Кочубей, що мав в Україні міліон акрів землі, а тепер є сторожем торговельного дому в Парижі.

Не відповідає правді.

Французький міністер Бонне, запитаний про те все в комітеті для справ заграничних палати послів, відповів, що більша частина того, що пишеться, не відповідає правді, є перебільшенням дійсної ситуації і не точною.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАЛЯКАНІ УКРАЇНОЮ

Перед цілим світом виринула українська справа в цілій ширині, бо й найбільш політично неграмотний уже розуміє, що Европа мусить бути перебудована на національнім принципі, якщо вона взагалі має далі існувати як культурна частина світу, а не попасти в таку війну, яка принеслаб їй здичіння, руїну і загибіль. А така війна неминуча, коли не вдасться визволити народи мирним шляхом, зокрема такі поневолені народи, як український.

Домагається свого права й українська нація, використовуючи при цьому принагідну міжнародню замотану ситуацію, яка виставляє можливості такого міжнародного конфлікту, в якому український нарід, якщо викаже силу, готов визволитися зпід усіх займанців і створити незалежну українську державу. Та ніхто з українців не думає визволятися з теперішнього ярма на те, щоб попадати зараз у нову неволю. Навпаки, всі ми, де ми не жилиб, повинні тепер поводити себе політично так, щоб не допустити до цього, щоб наш нарід був знову поневолений, щоб теперішнє московське, польське чи румунське ярмо було заступлене німецьким чи яким іншим. Та, маючи це на увазі у наших орієнтаціях, не можна не користати з чужої помочи, навіть і з боку Німеччини, якщо таку поміч можна дістати без відступлення від нашого головного домагання: самостійної, ні від кого залежної української держави.

Очевидно, що таку поміч моглаб дати українському народові й Москва, якщоб зреклася поневолення України і дала їй можність собою свобідно правити. Тоді ніяка Німеччина і ніякий Гітлер не входилиб у рахубу. Тоді й большевицькі страшаки не малиб змоги особою Гітлера вбивати змагання українського народу до визволення, а Москва сталаб відразу великою приятелькою українського народу. Вона ще моглаб допомогти Україні піднести голос у справі поневоленого українського народу в Польщі й Румунії. І скоро був би порядок. І була би правда. І нікуди булоб рухатись Гітлерові на схід. А саме думка про це рухання так дратує большевиків.

І Польща не потребувала би боятись Гітлера і його походу на Україну, якщоб дала волю міліонам гнетених нею українців. Та на ділі не про Гітлера їм іде. І не про націзм. А про те, щоб самим давити Україну й український нарід. І тому то всі вони лякають світ Гітлеровим походом на Україну, щоб таким чином придавити змагання України до визволення і далі гнобити український нарід. У тій чорній роботі, зверненій проти України, бере, як відомо, дуже активну участь і большевицька українська зґрая в Америці зо своєю пресою. На це звертаємо увагу, хоч у тім нема нічого нового. Та зґрая завжди була на услугах Москви. Тож не диво, що й тепер сповнює свою службу ревно й по собачому.

ЄДНАЙТЕСЯ, БУДУЧНІСТЬ НАША!

(Промова міністра Юлія Ревая).

Дня 22. листопаду б. р. міністер Карпатської України Юлій Ревай виголосив у празькому радіо політичну промову до українського населення з нагоди ухвалення Сенатом Національного Зібрання Конституції Карпатської України. Міністер Ревай говорив:

Мої Земляки — Українці й українки!

Радість успіхом боротьби.

Знову говорю до вас. Говорю з радістю, бо закінчилася з успіхом наша боротьба за волю нашого народу.

Моя радість виплинає з двох причин.

Перша причина така: Серед найбурхливіших подій на арені світу ми, як національна одиниця, зберегли себе, ми живемо.

Друга причина: Починаємо нове національне й господарське життя, бо український народ Підкарпаття **має вже свою конституцію. Сьогодні пополудні Сенат Народнього Зібрання в Празі ухвалив цю саму конституцію, автономію Карпатської України,** що її дня 19. листопаду ухвалив празький парлямент.

Цікаво зазначити, що як у голосуванні в парляменті так також у голосуванні в сенаті, ми отримали більше голосів: в парляменті на 4 голоси, а в сенаті на 1 голос, ніж на словацьку конституцію.

Що ми здобули.

Ми маємо ті самі права, що брати словаки.

Цей успіх має велике значіння.

Цією нашою конституцією ми відперли атаки ворогів, хитрування „Русской Народньої Ради" з хорватською, або іншою автономією. Ми здобули більше, далеко більше.

Наша країна стала державою.

Наш народ — став державним народом.

Спільне й окреме.

Для нашої країни — права ухвалюватиме наш краєвий сойм.

В новій федеративній республиці спільними будуть:

Президент республики, міністерство закордонних справ, міністерство народньої оборони — але з нашою власною краєвою обороною і міністерство фінансів.

У всіх інших національних, господарських і державних справах нашого життя рішатиме тільки уряд нашої країни, що складатиметься тільки з українців.

Судівництво.

Скарги наших громадян будуть полагоджувані нашими судами.

При Найвищому Трибуналі в Брні скарги наших громадян буде розглядати окремий сенат, що складатиметься з наших людей.

Не будемо визнавати окремих прав. За кілька днів наша конституція стане для нас усіх законом, а також **народнім катехизмом.**

Я радію. Я певен того, що разом з нами радіють і наші брати скрізь, де вони тільки не є — в Америці й інших країнах, далеко від нашої землі.

Нова назва.

Правда, сталося інакше, як ми проєктували. Я проєктував змінити назву Підкарпаття на **Карпатська Україна.**

Я мотивував цей мій проєкт тим, що Підкарпатська Русь, як назва пригадує просякнутий інтриґами і ворожнечею стан, який віденська угода поховала. А нам — треба будувати наше життя на нових підставах. На сильному, здоровому фундаменті.

Добрий майстер дбає про те, щоби під його будову дати добрий матеріял. Тож, колиб наш нарід дав під будову своєї держави іншу підставу — нова будівля не була би тривка.

Таксамо стоїть справа й нашої країни: Вона не була би певною та мала би багато зрадників.

Але я дав себе переконати нашим приятелям.

Я згодився на те, щоб назву нашої країни устійнив сойм нашої країни.

Нову назву вирішите всі ви — ваші заступники в нашому Соймі. Без сумніву, таке рішення буде краще.

Те саме відноситься й до шкіл — до мови навчання, до мови в урядах і самоврядуванні. Вірю, що не буде інакше, як я проєктував. До того часу буде так, як є. Це не значить, що буде хаос. Старі часи мусять перестати існувати. В нашій країні буде лад і порядок.

Цей наш уступок зробили ми тому, щоб ніхто не казав, що нову назву накинули нам у Празі. Не хотів я, щоб хрестив нас хтось чужий.

Хай наш край охрестить сам нарід. Не потребуємо ніяких хрестителів! Це хай знають і наші вороги і наші приятелі.

Без посередників.

Не потребуємо ніяких посередників. Бо хочемо, щоб у нашій хаті запанувала наша сила, наша воля й наша правда.

Знайдемо свою силу без ніяких посередників.

Хочемо жити в згоді з сусідами й нашими братами чехами й словаками в згоді й без ворогувань. Та відповідно оцінимо наше відношення до тих, що нам помагали. **Нам у цьому не треба посередників.**

До наших братів чехів і словаків знайдемо шлях самі.

Світ дивиться на вас.

Подіями в Підкарпатті цікавиться цілий світ.

Чому так слідкує світ за подіями?

Звідусіль ішли на нашу країну напади. Але ви, земляки, не підлягаєте ніякій ворожій аґітації. Ви не злякалися терористів. Ви не дали себе підвести й ви видержали.

Видержіть так і дальше!

Цю вашу відвагу подивляємо не тільки ми тут у Празі. Її подивляють наші брати, її подивляє й центральна федеративна влада, її подивляють і представники інших народів. Її подивляють усі, що досі не могли оцінити моральної сили нашого народу.

Видержіть так і дальше — а я певен, що будемо щасливо жити в нашій державі!

Єднайтеся!

Хотів би я дати вам і одну раду.

Сьогодні, коли ми видержали державно-політичну боротьбу, кличу вас усіх, дівчат і хлопців, мужчин і жінок, старих і молодих — обєднати серця й розум!

Вступайте в ряди Української Національної Ради, що нині і в будучності є єдиною політичною представницею нашого народу.

Обєднуйтеся там!

Кожна хвилина дорога, кожний день дорогий!

Відбити напасників можемо тільки тим, що обєднаємося.

Будучність — наша!

А накінець — дозвольте мені, щоб я передав нашому урядові, а зокрема **премієрові монсіньорові Августинові Волошинові** щирий привіт від центральної влади, від наших приятелів, що нам помагають і будуть помагати далі. Зокрема поздоровляю вас від себе.

Вернемося додому, щоб разом з вами будувати нашу свободу, нашу державу.

Будучність належить нам, нашій державі й нашому народові.

Я вірю в успіх нашої праці.

Тільки мусите мати довіря до себе й до вашого проводу.

Мусите довіряти нашим провідникам, нашій владі!

З УЖГОРОДУ ДО ХУСТУ

(2)

IV.

Вантажний віз — уся проблєма нинішнього дня. Вантажник, який може забрати всі твої речі, бо вже сюди не вернешся. Не можеш сказати сусідові: — Уважай, а коли проженемо ворога, вернувся. — А що кожний хоче мати вантажник — вантажники йдуть на вагу золота. А що вони безупину їздять, то змучені люди, змучені машини і часто — лізуть в рови чи наїздять на стовпи при дорозі. Отже — тим більша ціна доброго вантажника.

Військо має давати вантажники для перевозу урядовців. Їду на Ґалаґо, ту чвертину Ужгороду, яку вибудувала ЧСР на приміщення урядів і на приватні мешкання урядовців. Чудова частина міста, над рікою, вечорами пригадує Будапешт над Дунаєм або й Венецію. Нині тут рух надзвичайний і незвичайний. Довгі ряди вантажних авт, на які накладають в поспіху обстанову бюр. Інші вивозять меблі, це на дворець, на захід. При вантажних автах — торг. Не все змістиш, дещо як для прикладу паливо і не повезеш. І ось селяни купують готове, порізане дерево, накладають на вози й — везуть в село. Недавно була мобілізація, ми всі накуповлювали харчі й дерево на зиму. Тепер не змістиш всього, отже продаєш. Горіхове крісло — 2 корони, кільо цукру — 1 корона і так далі і так далі. Селянські вози запряжені в коні, воли, а то й візки тягнені дітьми і скоробіжні авта — це все нині плутається, лізе собі в дорогу. Додати: чеські урядовці сказали собі, що нічого не продадуть жидам, ні мадярам, а все тільки селянам. Хай ці мають памятку.

Військо не дає авта на довшу віддаль як Ужгород—Хуст. Точніше буде сказано: Я не знайшов форми, під якою я мав би право і мусів би дістати вантажник. Мій знайомий зголосив, що евакуує уряд і треба йому стільки і стільки вантажників. Уряд евакуував, а між предмети з канцелярії вложив і свої речі. Приватні авта заняли уряди, отже — замовляю авто не в Ужгороді, а з Хусту. Коли авто їхало до мене, по дорозі зареквірував його мій добрий знайомий, очевидно... український еміґрант. Авто перевезло його речі і їхало вдруге, як знов його зареквірував інший добрий знайомий, теж... український еміґрант. Я замовив нове, дістало кілька дефектів, вкінці в самому Ужгороді зломало вісь і сіло. Тоді я перехопив авто, яке приїхало по когось іншого.

Вантажник наложений. Збігаються сусіди. Сусід мадяр, лікар відраджує мені виїздити. — Вам ніщо не станеться. Ви приїхали сюди як українець і ввесь час були українцем. Мадяри хіба будуть чіпати тих, які були колись мадярами, потім стали русскими, а нині вони знов мадяри. Я ще не ношу мадярського трикольору, а вони вже поначіплювали.

— Мадярів не боюся, але виїжджаю разом із своїм урядом.

З тим мадяром-лікарем як і з іншими жили ми у згоді, бували в себе. Його пані тепер ревно плаче за нами. Бідніші сусіди збіглися купити те, що не зміститься на вантажник. Про продаж не говорю. Коли за крісло можу дістати 2 корони, то чи не ліпше дарувати? І так сюди не вернемося, хай мають сусіди памятку по українцях-панах.

— Возьміть і мої речі, — прибігає знайомий. — Я меблі продав, возьміть тільки деякі дрібнички. Я зараз їх привезу.

Привозить: слоїк з завареною паприкою, скриню з конфітурами, три подушечки до сальону і — ґітару. Ясна річ, що він сам мусить це все помістити, бо вантажник уже повний. Скриню з конфітурою він ставить боком, інакше вже її не вмістиш. Паприку помістив я сам, а ґітару переймає д-р Рихло, який шоферує у своїм власнім авті, повнім людей, а біля керми тримає ґітару...

Виїздимо. На місті вантажники, військо, селяни повзи — і загальне перемальовування крамничних вивісок. Всі українські та чеські написи щезають. Із банків відбивають великі відставні букви. У мене враження: любка зрадила коханка, він надходить, а вона скоро поправляє на собі свою одежу, щоб йому крикнути в очі: — Я завжди тобі вірна! На вулицях люди з мадярськими відзнаками. Але я жив тут від 1920 року, знаю вже людей. Найбільші відзнаки носять жиди, далі давні комуністи і давні русскі, тому правдиві мадяри — без відзнак.

— Прощай Ужгороде! Чотири роки працював я тут у Шкільному рефераті, редаґуючи шкільні книжки, чотирнацять років учив у ґімназії та працював у „Просвіті", театрі, Українському Слові, в Пласті та в інших товариствах, де міг та мав час. Частину праці лишаю в тобі, решту везу із собою. Бувай здоров, ти вже не столиця, а знов маленьке, бідне містечко!

Виїздимо з міста. Війська в порядку проти нас. Шофери, лакомі на заробітки, тепер їздять день і ніч, перемучені. Наїздимо на купу каміння і їдемо в рів. Я сиджу на пачці з конфітурами. — Знаєш — кажу донці — сиджу на пачці з конфітурою і сухий, вона не тече. — Певно, бо конфітура тече завжди вдолину ніколи вгору!

— В Мукачеві як і в Ужгороді загально перемальовують вивіски. У Берегові вже перемальовані. Від Берегова вже йде військо не проти нас, а з нами в напрямку до Хусту. З Ужгороду виїхали ми в 9. годині зранку, до Хусту доїздимо в семій ввечір. Перед самим Хустом запалюється наш вантажник, але ми його гасимо і таки добиваємося. Зложили речі на купу і виходимо на місто.

Перше враження: треба йти серединою вулиці, вона мурована, хідники діраві і повні болота.

(Кінець буде).

СЛОВАЧЧИНА ТА СЛОВАКИ

НАРІД І ЙОГО РОЗСЕЛЕННЯ.

(12)

Нещастям словацького народу є те, що не має своєї шляхти, якої колись так багато було у Словаччині. Після 1848. року, після скасування панщини, шляхта підупала економічно, потім маєтки пішли в руїну. Так давня шляхта змадяризувалася майже зовсім, назвища перемінила, коли не в вимові, то бодай у письмі.

Війта вибирають звичайно при кінці року, себто коло Різдва. В деяких околицях є звичай, що нововибраний війт сповідається, заки пічне урядування. Ознакою влади „рихтара" (війта) звичайна закривлена палиця та скринька з паперами, яку другого, найдальше третього дня після вибору переносять до війта. Коли треба скликати громадську раду, війт посилає десятника, який взиває, застукавши у вікно, або посилають „косібу" (кулю — яка виростає на дереві, напр. липі), яку сусід сусідові чимскорше передає і сам спішить до війта.

Для виконання якоїсь громадської роботи, напр. направи дороги, вживали давніше почерзі всіх господарів, які мали в війта відповідно до маєткового стану зложені свої „резки", себто знаки на патику, скільки днів мають працювати. Громада вибирає собі теж пастуха і нічного вартівника, якого зовуть „гласніком". Він ходить по селі від 9. год. вечора до 3. рано. Засвиставши, співає придавленим і трохи дріжучим голосом:

> Удезіля десята годіна —
> Хваль кажди дух Господіна,
> І Єжіса, Єго Сіна!
> Опатруйте светльо, огень,
> Аби не боль людом шкоден.
> Конай працу в мене Божом,
> А по праці спочінь з Богом!

На Новий Рік ходять хлопці із „вужем", з дощечок на вхрест збитих, якого один кінець держать у руці, другий із головою у короні звертають до глядачів і страшать їх, скорчуючи то витягаючи того „вужа".

Між Йорданом і Матірю Божою дівчата під проводом одного хлопця ходять із „колискою", в якій спочиває лялька, прибрана як дитина. Одна дівчина прибрана як Марія, дві інші як дружки, провідник як св. Йосиф.

На весну, „на першім сонічку", бавляться 8—12-літні дівчата забави „на Дунай". Вибрану зпоміж себе дівчину беруть у середину і співають, а вона робить те, що кожна стрічка пісні каже. Потім вибирають іншу і ця входить у середину, себто до „Дунаю".

На св. Івана уладжують „Ваяно"; палять вогні на горбах, а молодь бігає із запаленими галузями.

Дорослі дівчата після св. Петра, коли все зелене і розвинене, уладжують забаву, звану „Королевою": один ряд дівчат перебігає попід піднесені руки другого, приспівуючи відповідну співанку.

На св. Андрія і в навечеря св. Лукії виливають олово, ходять теж із св. Миколаєм, тиждень опісля передають цю саму працю св. Лукії. Тоді теж панує звичай „Луцка-Клюцка": на-біло вбрана жінка входить тихенько до хат із закритим лицем, і коли її присутні пізнають, мають сміх і забаву; колиж не пізнають, а вона мовчки вийде, бояться злої ворожби.

Мають теж словаки ріжні вірування, як напр. „скряток", похожий на обскубане, змокле курчатко, що приносить комином гроші, на деяких місцях в ночі бачать горіючі дукати, золоті качки бігають попід скелі, а дістане їх той, хто, ловлячи їх, не вимовить ні словечка. „Вілі" викрикують, співають і танцюють по горах і полях, а горе тому, кого до танцю схоплять; водяники це пострах надбережних мешканців, „босорки" перемінюються у ропухи і молоко коровам відбирають, „чорнокнижники" літають у повітрі на зміях і приносять бурі, а навіть сам чорт зявляється в ріжних видах.

*

Словацька мова складається з трьох наріч: західнього, середущого і східнього, а турчанський діялект признають словацькі лінґвісти найчистішим і його взяли за основу літературної мови. Відповідно до того, як словаки сусідують із українцями, чехами або поляками, їх мова підлягає впливам тих мов.

Для прикладу ріжниць у вимові подаємо кілька народніх пісеньок:

З Шариша:

> Ходзілішме на шлюб,
> Але нам не далі,
> Бо нашо блядзата
> Модліц ще не зналі.

З Земуня:

> Болі мене гольовенка,
> Болі мене дуже,
> Гай, далі ме за такого,
> Што варішки (варехи) струже.

З Нітри:

> Анічка суседех
> Завірай то штеня,
> Нех оно не штека
> На мего фраїра;
> Он є шуґай мальи,
> Он са не вибрані,
> Секерки не носі,
> Ке мне ходіть мосі!

Із Тренчина:

> Ей скленічка скленена,
> Добре є піц з теба.
> Поздрав Пан Бог скленаро,
> Кери робель теба.
> Уробель ца веліку,
> Ми сме з того радзі!
> Поздрав Пан Бог скленаро —
> Мої камарадзі!

Зо Спішу:

> Уж я ше нагодзіль
> І блята натлячіль,
> Ешче я там не буль,
> Дзе мі Буг назначіль,
> Ані дражку не знам,
> Ані кего питаць —
> Волель я, дзевчатко,
> О цебе не слихаць!

ПОЛІТИЧНІ ТА КУЛЬТУРНІ ВІДНОСИНИ.

Історія Словаччини лучиться з історією держав: великопоморської, хвилинами польської та мадярської. Славні часи в IX. і X. столітті за Святоплюка (Святополка) і його сина Майміра минули скоро. Після короткого володіння Болеслава Хороброго у Словаччині нітрянське князівство прилучили до мадярського королівства, а зпочатку XIV. століття останній незалежний князь на Тренчині, Матуш Чак, збунтувався проти Карла Роберта, одначе його побили, а з ним пропала надія незалежности Словаччини.

(Дальше буде).

Протекція.

— Пане директоре, чи можу в вас просити трошки протекції?

— Для чого вам?

— Ні для чого. Так собі. Хочу успокоїти мою жінку, бо вона все каже, що людина без протекції нічого не варта.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Е. К., Елизабет, Н. Дж. — Дякуємо за витинок з американської ґазети. З таких витинків можемо зробити вжиток тільки тоді, як є подана назва часопису і день, коли допис був поміщений.

П. Ж., Клівленд, О. — Марок з написом „Карпатська Україна" нема.

Д. Т. Л., Ленсінґ, Міш. — Дякуємо за витинки з французької преси.

УКРАЇНСЬКЕ ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ ПРОТИ ПОЛЬЩІ,

що відбулося в суботу, 19. листопаду 1938., в Менгетен Сентер у Ню Йорку. Світлина представляє вид президії з середини салі. На естраді видно десятки прапорів товаривтв, що брали участь у манїфестації На естраді засідають бесідники й представники центральних установ. Промовляє предсідник маніфестації, гр. Дмитро Галичин.

З МУЗИКИ

„МАРУСЯ" ТІШИТЬСЯ ДОБРИМ УСПІХОМ.

Нова українська фільма „Маруся", що її випродукувала Українська Фільмова Корпорація в Ню Йорку, тішиться великим успіхом не тільки серед української суспільности, але й серед американської. Вже по першому показі в „Превю - Театрі" деякі чужинецькі часописи, як російські, чеські, словацькі та литовські, розписувалися дуже прихильно про „Марусю", признаючи цій фільмі належну мистецьку вартість.

По інавґураційній премієрі, що відбулася 24-го листопаду 1938 р. в Астор Готелі в Ню Йорку й що стягнула понад 3,000 публики, „Маруся" пішла до театру „Майемі" в Ню Йорку, а згодом до інших великих американських міст, у першу чергу до Нюарку, Н. Дж., і Філядельфії, Па.

Коли мова про Ню Йорк, як український так і чужинецький, то він гідно приняв оцю нову дитину українського фільмового мистецтва. Минулої неділі, 11-го грудня 1938 р., цілий театр „Майемі" був буквально переповнений своєю й чужинецькою публикою, яка прийшла подивляти українську фільму. Цілий час висвітлювання багато осіб мусіли відходити, бо всі місця були заняті.

Про „Марусю" прихильно писала вже українська преса. Коли мова про американські ґазети, то вони дуже прихильно віднеслися до „Марусі", це значить, добачили в ній такі вартості, які кваліфікують нову фільму як одну з найкращих.

Широко відома в Ню Йорку й поза Ню Йорком „Дейлі Нюз" з 9. XII. 1938 р. в своїй добрій рецензії про „Марусю" клясифікує її трьома звіздками, цебто дає їй одно з кращих місць у фільмовій продукції! Рецензуючи, фільмовий критик так пише про „Марусю":

„Там є моменти, коли спонтанна комедія та солодко-легкі співи й танці розганяють злощасні хмари, однак акція все вертається до горбатого Хоми, якого діявольські махінації приносять такі великі нещастя.

„Уломний на тілі, як теж звихнений умом, Хома зо своїм настримним бажанням здобути найгарнішу дівчину села доводить від меншого лиха до поганого злочину".

Дальше йдуть описи головних артистів, зпоміж яких Михайла Скоробогача рецензент називає гарним коміком" як також імена тих що артистично - музикально працювали над фільмою.

Та сама ґазета „Дейлі Нюз" з 11. XII. 1938 р. подає список найкращих фільм тижня, що мають по **три звіздки,** серед яких також фіґурує **„Маруся".** Ці інші фільми, це продукції великих фільмових підприємств, як „Метро-Ґолдвін-Майор" та інші. Серед них ми бачимо такі добрі фільми: „Драматік Скул" з Райнеф-Ґоддард; „Ґранд Ілюжен" з Ґабен-Фреснай-фон Строгайм; „Собмарін патроль" з Аннабелею-Келлі, а серед них „Маруся" з Мельник-Стеґницьким.

„Ню Йорк Таймс" з понеділка, 12. XII. 1938 р., за ініціялами „Г. Т. С." так пише про „Марусю":

„Особи, що цікавляться більше в старому фольклорі й музиці України ніж у теперішній політичній крізі в середущій Европі, де є обхоплена частина українців, будуть раділи, глядячи на „Марусю", музичну фільму, яку тепер виставляють в театрі „Майемі". Не зважаючи на траґічну натуру цеї добре виробленої фільми, яка була накручена в Ню Джерзі Українською Фільмовою Корпорацією, під дирекцією Льва Булгакова, там є багато гумору в ситуаціях і такий милий спів і танці, що глядачі не беруть серіозно сумного кінця фільми".

„Гарна Стефанія Мельник є нещасна селянська дівчина, розлучена від свого правдивого любого (М. Стегніцький) махінаціями багатого, одначе здеформованого сусіда, який хоче з нею женитися. Петро Чорнюк є спеціяльно добрий у цій невдячній ролі. Решта артистів здібно гармонізується з головними. Розвій акції є так проваджений, що навіть непотрібно англійських надписів-діяльоґів. Добрі голоси та добірний музичний улад, які належать проф. Р. Придаткевичеві та проф. О. Кошицеві, кладуть „Марусю" між фільмові оперети".

Гадаємо, що ці голоси фахових критиків з американської преси дають належну критику „Марусі" за її винятково добру музичну сторінку та взагалі за цілість, що так уміло схоплена на срібну тасьму.

Наша критика теж поставилася дуже прихильно до нової української фільми. Віримо, що **„Маруся"** стрінеться з прихильним признанням українського загалу Америки й Канади, а може й Европи, куди, як зачуваємо, має піти українська фільма. Варто, щоб наші громадяни по всіх містах, де живе наша еміґрація, не поминули нагоди, щоб не побачити „Марусі", коли вона прийде до їх місцевих театрів чи кін.

Як довідуємося, в Канаді йде вона також з повним успіхом, стягаючи на свої вистави тисячі української й канадійської публики.

„Маруся" піде по всіх осідках нашої еміґрації. Зробить вона й свою малу, але належну частину українському імені, бо пропаґує його здорове й живе мистецтво. У теперішню пору, коли Україна не сходить зо шпальт европейської й американської преси, коли завтрішні дні може принесуть великі переміни в східній Европі завдяки саме Україні, добре, що й культурно-мистецька пропаґанда нашого імення йде вкупі з нашими політичними й національними аспіраціями.

Причинімся й ми до успіху тої ролі, яку має серед чужої публики в Америці й Канаді до виконання „Маруся", нова українська фільма, беручи участь у її висвітлюванні.

-р-к

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

А. Ч., Балтімор, Мд. — Редакційна стаття в балтіморській ґазеті „Сон" вказує наглядно, що українська справа стала найважнішою проблємою в Европі. Дякуємо за пересилку.

П. Г., Асторія, Н. Й. — Тепер треба ждати на оголошення таких жертв принаймні місяць, а то й довше. Нема стільки місця в ґазеті, щоб можна було оголосити скорше, хоч, як самі бачите, даємо дуже багато місця на збірки на Рідний Край. Ваша жертва вже оголошена. А як би й не була, то треба бути терпеливим.

НОВА АДРЕСА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ:

Подаємо до відома загалу, відділам і членицям Союзу Українок Америки, що Централя СУА міститься тепер під числом

48 EAST 7th STREET, NEW YORK CITY.

Офіціяльне ВІДКРИТТЯ домівки відбудеться

В НЕДІЛЮ, 18. ГРУДНЯ (DECEMBER 18, 1938)

в годині 3. пополудні,

на що щиро запрошуємо членицьі прихильників СУА.

Головна Управа СУА.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

DEMOCRACIES' HELP SOUGHT TO FREE UKRAINE'S MILLIONS

By RUSSELL BARNES

The 45 million Ukrainian people in southeastern Europe want their independence, but through the assistance of the world democracies, not under the auspices of the Fascist powers, according to Dr. Luke Myshuha.

Dr. Myshuha, who fought the Russians during the Red revolution, was the first ambassador of the post-war Ukrainian National Republic to the United States, is a delegate of the Ukrainian National Movement to European powers, and editor of the Ukrainian Daily Svoboda, lectured Friday night in Hamtramck and will appear tonight at Ukrainian National Hall.

"The Ukraine, which has been neglected by Western peoples for 20 years, is now receiving much attention," declared Dr. Myshuha. "Hitler's drive eastward, which has already rolled over Czechoslovakia, is concentrating attention on my country, because Hitler is said to desire our resources.

'A LITTLE U. S.'

"We can understand why our country should be sought, because, considered from the standpoint of minerals, lumber, farm products and the like, the Ukraine is a little United States.

"But it is not fair to my people to couple their movement for national independence with fascist activities. The Ukrainian national movement is not fascist—it is founded on centuries of historical traditions of the Ukrainian nation.

"It is the product of Ukrainian soil and of the Ukrainian people, and of nothing else. It has as its object the winning of freedom and independence for our 45 million people, now enslaved by the Soviet Union, Poland and Rumania. Neither Germany nor Hitler are demanding a free Ukraine.

CITES DANGER

"For the past 20 years, Americans of Ukrainian descent have been appealing, but in vain, not to Germany or Hitler, but to the leading democracies of the world, to help them obtain independence and freedom for their oppressed kinsmen in Europe.

"The danger is that the democracies will not help us, but will drive our people into the arms of the fascist nations."

Dr. Myshuha said Ukrainians living in Poland were now demanding the same autonomy and rights the German and Polish minorities demanded in Czechoslovakia, but the Polish Government refuses to grant them.

He explained that 35 million Ukrainians live under the Soviets, seven million under Poland and one and one-half million under Rumania.

(The Detroit News, Saturady, December 10, 1938.)

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На визвольну боротьбу.

Підписаний одержав знов $25.58 з Юнайтед Стейтс Банку й вислав їх через Обєднання на визвольну боротьбу. Ті гроші взяті з більшої суми, замороженої у згаданому банку, яка то сума прийшла була колись із протестаційної маніфестації, влаштованої ще за часів першої „пацифікації". Дотепер виплачено з банку $741.90. Лишається ще в банку $281.-48.

А. Т. Дубас, касієр.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Зо срібного весілля на Карпатську Україну.

В середу, 23 листопаду ц. р., громадяни Андрій і Пелаґія Свитаки з Ню Йорку святкували 25-літній ювилей свого вінчання і при тій нагоді влаштували срібновесільну забаву при участі найближчої родини і приятелів. Підчас тої забави громадяни М. Савицький і О. Баляс зібрали між гостями на поміч Карпатській Україні $20. Зложили: ювилляти Свитаки $2; Гнатів $1.50; по $1: Савицький, Бек, Ґречин, Пригода, Атлас, Рудик, Дуда, Середюк, Либа, С. Ярема, О. Баляс, Е. Гузар, Г. Прийма, Д. Костишин, М. Вавч, А. Дроботюк, Крупник; по 50 ц.: Ева Кобзар, Чума, І. Драґан, Т. Ґулька, М. Новак. Разом $25, з чого призначено $20 на поміч Карпатській Україні, а $5 на іншу ціль. Гроші переслано через Обєднання.

П. Задорецький.

КОНСЕРТОН, ПА.

На Карпатську Україну.

Комітет протестаційного віча, влаштованого в листопаді цього року в нашій громаді, переслав через Обєднання $27.20 на Карпатську Україну. Гроші ці це дохід з віча.

За Комітет: **Н. Бабяк,** предс.; **Н. Максимчук,** секр.; **Д. Гайдамака,** кас.

ФОРД СИТІ, ПА.

На народні цілі.

На річних зборах т-ва Запорозька Січ, від. 63 У. Н. С., ухвалено вислати на інвалідів з каси Клюбу $10. Також на мітінґу Клюбу ухвалено вислати на Вищу Школу в Стемфорді, Конн., $10. Гроші вислано через Обєднання.

О. Мищишин.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Зо срібного весілля на Народній Дім.

Гром. М. Близнак переслав через Обєднання $32.50 на У. Н. Дім у Рогатині до Укр. Кооп. Банку в Рогатині, вкладкова книжечка чит. „Просвіти" ч. 671.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Річні збори Сестриціва Любов, від. 37., відбудуться в пятницю, 16. грудня, точно в годині 7. вечором, в У. Н. Домі. На тих зборах уряд і контрольори будуть здавати звіт з цілого року. Будуть також інші справи до вирішення. Відтак буде вибір нового уряду на 1939. рік. Пригадується сплату проценту. Довгуючі членкиці мають вирівняти свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. Нових членниць будемо принимати без вступного до Сестриціва і до У. Н. Союзу. Проситься всіх членниць місцевих і позамісцевих на ті збори під карою на членницю 50 ц., урядничку 1 дол. — А. Погранична, предс.; А. Огар, кас.; Е. Кардаш, секр.

ДЕРБИ, КОНН. Річні збори Тов. Запорозька Січ, від. 23., відбудуться в неділю, 18. грудня, в годині 2:30 пополудні в Eagles галі, 229 Мейн ул. Проситься всіх членів прибути на річні збори, бо буде вибір нового уряду на 1939. рік, як рівнож є інші справи до полагодження. Просимо кожного члена і членицю привести нових членів тай записати до У. Н. Союзу і Товариства. — Т. Захаревич, предс.; С. Шуран, кас.; Іван Бінковський, секр.

МЕНВИЛ ПАРК, Н. ДЖ. Річний мітінґ Бр. св. Михаїла, від. 328., відбудеться в неділю, 17. грудня, точно в 3. годині пополудні, в домі Івана Скорного. Проситься членів прийти на мітінґ, бо є важні справи до полагодження і буде вибір нового уряду на 1939 рік. — С. Василишин, предс.; Іван Скорний, кас.; С. Василишин, секр.

БРОНКС, Н. Й. Зічні збори Тов. Любов, від. 298., відбудуться в суботу, 17. грудня, точно в 8. годині вечором, під ч. 1013 Іст Трімонт Евеня. Обовязком є всіх членів і членниць прийти на ті збори в означений час, бо є багато справ до вирішення і буде вибір нового уряду на 1939. рік. Неявившийся член або членниця підлягають карі 50 ц., а урядник 1 дол. Пригадуємо довгуючим членам і членицям, щоби по своїй зможности вирівняли свої вкладки, як до Тов. так і до У. Н. Союзу, щоби довгу не перетягати на наступний рік. Члени і члениці, котрі маєте знайомих, що ще не є членами і членицями У. Н. Союзу, то приведіть їх на збори, а ми їх радо впишемо до У. Н. Союзу і до Тов. Любов. — М. Федосик, предс.; В. Швед, кас.; Й. Сидор, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. Річний мітінґ Бр. св. Арх. Михаїла, від. 11., відбудеться дня 18. грудня, в гали церковній на Вудвіл. Проситься всіх членів явитись на ці збори, бо в противнім разі, коли член не явиться на ці збори буде караний гривною 50 ц., а урядник 1 дол., бо так сами члени ухвалили на річнім мітінґу в грудні 1936 р. Отже коли хочете дотримати того, що ви ухвалили, то мусите прийти на мітінґ. Буде вибір нових урядників і справоздання старих урядників з їх діяльности, справоздання контр. комісії. Отже прийдіть хоч раз в році і провірте та розгляньте працю у вашім відділі. Цеж ваше ґаздівство, ви маєте знати, як іде господарка, не бути байдужими, спускатись на одиниці, не платити по кілька місяців і незаглянете на мітінґ, ані урядникам не скажете нічого, а як урядники вже мусять вас суспендувати, то ви тоді на урядників нарікаєте і на гол. уряд, а хвалите ворожі вам орґанізації, а часом і членами стаєте. А чи там тримають вас даром? Чи там урядники ходять до вас до дому безплатно, як ми ходимо? І ми не хочемо вашої похвали ані заплати, ми лиш хочемо, щоби вам застерегти ваш маєток, бо це ваше поле, ліс, худоба і все. Коли перенесетесь там, відки не вертаються, то що вашим дорогим остане. А цього ніхто не знає, коли тота з косою прийде. Отже просимо явитись і вирівняйте залеглости за цей рік, щоби новий рік зачати без перешкод. — Теодор Волощук, секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. Річні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 243., відбудуться в неділю, 18. грудня, точно в годині 2. пополудні, в парохіяльній галі, 12205 N. E. Проситься, щоби всі члени явились на збори, бо буде вибір уряду на 1939. рік. Є теж багато інших справ до полагодження. — Д. Бучман, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170., відбудуться в неділю, 18. грудня, в годині 6. вечором, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. На ці збори обовязком кожного відділового урядника і члена є прибути, бо є важні справи до полагодження і назначення річних зборів. Довгуючі члени повинні вирівняти свої залеглости і за діти до У. Н. Союзу і до Тов. Січ, бо в противнім разі такі члени будуть суспендовані. — Т. Наконечний, фін. секр.

РАНКІН, ПА. Річний мітінґ Бр. св. Григорія, від. 24., відбудеться в неділю, 18. грудня, в год. 2. пополудні, в гали 101 Лалкен Ев. Обовязково має явитися кожний в означенім часі, бо є важні справи до полагодження. Також буде вибір уряду на 1939. рік. Проситься довгуючих членів вирівняти свої довги, то значить місячні вкладки. Котрі ще не стоять в У. Н. Союзу, нехай запишуть себе й свої діти. — Микола Щур, предс.; Іван Савин, кас.; Юрко Футрик, секр.

БОФАЛО, Н. Й. Річні збори Бр. св. О. Николая, від. 127., відбудуться в неділю, 18. грудня. На зборах повинні явитися усі члени, щоби вибрати уряд на 1939. рік. — П. Володко, секр.

КАРНЕҐІ, ПА. Річний мітінґ Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 384., відбудеться дня 18. грудня, 1:30 пополудні, в церковній гали при Джен ул. Обовязком кожного члена є прибути й вислухати справоздання урядників, секретаря, касієра й контрольорів з цілого року. Будуть теж інші справи до полагодження і вибір нового уряду на будучий 1939. рік. Котрий член не буде на річнім мітінґу, буде підлягати карі після статута. Проситься членів, щоби привели своїх приятелів і знайомих та дітей, щоби вписалися до Товариства і до У. Н. Союзу. За те дістануть добру нагороду від Союзу. Проситься довгуючих членів виплатити свій довг ще перед мітінґом, щоби не переносити довгу і віддати новому урядові книжки без довгів. — Іван Головатий, предс.; Захарій Судяк, кас.; Іван Яворський, фін. секр.

ШАМОКІН, ПА. Річний мітінґ Бр. св. Андрея, від. 1., відбудеться в неділю, 18. грудня, в церковній галі, зараз по Сл. Божій. Буде справоздання старого уряду і вибір нових урядників на 1939. рік. То прошу, щоби кожний член і члениця прийшли на той мітінґ. Також напоминаю членів, щоби привели нових членів. Хто приведе нового члена, той дістане нагороду. — Василь Курилів, предс.

МАГАНОЙ СИТІ, ПА. Річні збори відділу 205. відбудуться в неділю, 18. грудня, в годині 12. Повинність кожного члена явитися на мітінґу. Котрий член не буде присутний заплатить кару 50 ц. Усі мусять бути, бо будуть важні справи до полагодження і буде вибір нових урядників на 1939. рік. Контроля буде здавати справоздання з доходів і розходів за 6 місяців. Напоминаю довгуючих членів прийти і вирівняти свої залеглости, бо жадного довгу не буде перетягати на наступний рік. Такі члени будуть суспендовані, щоби потім не було нарікань на урядників. — М. Гентош, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Річний мітінґ Тов. Запорозька Січ, від. 342., відбудеться в неділю, 18. грудня, в годині 2. пополудні, в галі церковній. Напоминається всіх членів, щоби прийшли на цей мітінґ і заплатили свої вкладки. Довгуючі члени мають постаратися виплатити свою належитість на мітячнім мітінґу конечно, так, щоби дати полекшу урядникам до замкнення річного рахунку. Невільно перетягати довгів на наступний рік. Просимо конечно це виконати й іншим членам переказати. — І. Гінда, предс.; Н. Крупа, кас.; І. Маркович, секр.

ФОРД СИТІ, ПА. Річний мітінґ Тов. Зап. Січ, від. 63., відбудеться в неділю, 18. грудня, в год. 1:30, в У. Н. Домі. Обовязком кожного члена і члениці є бути присутним на мітінґу і причинитися своїми порадами до дальшого розвою нашого відділу. Уряд і контроля здадуть справоздання з 1938. року. Буде теж вибір уряду на 1939. рік. Довгуючі члени повинні вирівняти свою належитість. Обовязком кожного члена є вписати свої діти до У. Н. Союзу, як також заохочувати своїх знайомих і приятелів, щоби стали членами нашого У. Н. Союзу. — М. Личак, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Річні збори Бр. Пресв. Богородиці, від. 404., відбудуться в неділю, 18. грудня, в шкільній гали на Рівер стріт, у 1. годині пополудні. Кожний член має явитись на зборах, де будуть дуже важні справи до полагодження. В тім місяці будемо принимати нових членів до Братства і до Союзу без вступного. Буде вибір нового уряду на 1939. рік. При закінченню року кожний член має вирівняти свої вкладки, бо в противнім разі буде суспендований. — Іван Худик, предс.; Микола Добранський, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Річні збори Тов. ім. Ст. Мельничука, від. 331., відбудуться в неділю, 18. грудня, в годині 2. пополудні, в У. Н. Домі. Проситься всіх членів прийти на ці збори на означений час, бо є важні справи до полагодження. Буде справоздання уряду і контролі та вибір нового уряду на 1939. рік. Напоминається довгуючих членів, щоб вирівняли свої вкладки. — Гр. Замойський, предс.; М. Ключка, кас.; А. Романюк, секр.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. Бічні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 137., відбудуться в неділю, 18. грудня, в годині 1. пополудні, в гали парохіяльній. Просимо всіх членів явитись на річні збори. Котроля й уряд здадуть звіт з цілого року, відтак буде вибір уряду на 1939. рік. Також просимо довжних членів вирівняти свій довг, щоби не перетягати довгу на наступний рік. Член, котрий не явиться на збори, буде караний після ухвали Товариства. — Ф. Саґатий, предс.; М. Підгайний, кас.; С. Колодруб, секр.

СЕНТРАЛІЯ, ПА. Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 90., відбудуться в неділю, 18. грудня, сейчас по Сл. Божій. Кожний член має явитися і вирівняти свою місячну належитість, а хто довгує, має вирівняти так, щоби не переносити довгу на наступний рік. Хто того не виконає, буде рішучо суспендований. Проситься вступати в ряди У. Н. Союзу, а особливо повинна приступити молодь. — Зах. Волчанський, предс.; Н. Андрійчин, кас.; І. Чепа мол., секр.

ЗАСУДЖЕНА ЗА ШПИГУНСТВО.

Йоганна Гофман, діставши судовий присуд за шпигунство в користь Німеччини, вибухла плачем.

ТАРЗАН СМІЛИВИЙ.

(84)

Марія була дуже зворушена. Вона підняла рушницю і змірилась до Джефа. Джеф, побачивши це, затремтів і почав її умоловати: „Не стріляй, Маріє, не стріляй. Прошу тебе, не вбивай мене. Я стратив голову і почав робити дурниці. Але тепер я буду лагідний мов ягня". В той спосіб лебедів в обличчі смерти той злочинець, що не мав пощади супроти інших.

Але Марія була несхитна. Її стиснені уста вказували, що вона рішена на все. Вона промовила крізь затиснені уста: „Певно, що будеш лагідний мов ягня. Я навіть додам, що будеш такий лагідний мов здохле ягня. Бо я тобі тепер не попущу, Джефе Бигерсе. Я пізнала тебе добре. Ти заскоро показав своє обличчя. Ти нікчемник, гидкий злочинець!"

Джеф попав у великий переляк. Це не жарт. Доля тепер повернулась проти нього і так, як він міг нищити інших, користаючи з того, що тут дикі нетри, так тепер він міг улягти тому самому законові. Але Марія по хвилі відповіла: Не бійся, ти ще хвилину поживеш. Я зачекаю, аж вернеться Тарзан". У її словах була незмірна погорда до Бигерса.

Та нагло обличчя Джефа змінилось. Його очі визвірились, а уста скривились до крику: „Уважай, Маріє, уважай, ззаду небезпека!" Та Марія тільки іронічно засміялась і відповіла: „Не думай, що я така наївна й обернусь, щоб ти скористав з цього!" Та цей раз небезпека фактично грозила ззаду. За нею появились обличчя післанців дикого племени замбегу.

В СССР.

Ворошилов прийшов до Сталіна.

— Прошу, може товариш сяде, — каже Сталін.

— На який час? — питається Ворошилов.